

Even pauze nemen

Na het proces doorlopen te hebben van dit onderzoek wil ik door middel van een persoonlijke reflectie, even pauze nemen tijdens de wandeling, terugkijken en reflecteren door middel van een aantal vragen aan mijzelf. Dit kan je in de volgende tekst lezen.

In deze reflectie stel ik mijzelf centraal als onderzoeker, docent beeldende vorming en mens.

Hoe vond ik het om dit onderzoek te doen?

Door te starten met de Master Kunsteducatie heb ik dit onderzoek uitgevoerd, mijn eerste onderzoek. Tijdens het onderzoeksproces was het soms zoeken naar de juiste antwoorden en de juiste stappen. Wat moest eerst? En hoe moest ik dat aanpakken? Dit waren vragen die regelmatig door mijn gedachten gingen. Omdat ik niet kon terugvallen op eerdere ervaringen, voelde ik me soms onzeker en heb ik getwijfeld. Toch bleef mijn nieuwsgierigheid steeds aanwezig, en bleef ik op zoek gaan naar de juiste antwoorden voor mij. De ontmoetingen met experts, de bijeenkomsten op Fontys, contacten in mijn werkomgeving en gesprekken in mijn directe omgeving hebben daar zeker in bijgedragen.

Tot slot was dit onderzoek ook een bevestiging—een bevestiging van wat ik voel als kunsteducator, docent beeldende vorming en als mens: dat beeldende vorming en kunst ertoe doen. Dit besef is gedurende de hele opleiding en het onderzoek alleen maar sterker geworden en de positieve reacties van studenten heeft hier zeker in bijgedragen.

Waar werd ik blij van?

Tijdens het onderzoek waren er een aantal onderdelen waar ik echt blij van ben geworden. Het maken van beelden was voor mij een uitlaatklep en een moment waarop ik achter de computer vandaan kon komen en met mijn handen aan de slag ging. Het voelen en vormen van de klei gaf me ruimte in mijn hoofd en gevoel.

Daarnaast gaven de mijmerwandelingen en het buiten zijn in de natuur mij inspiratie en mentale ruimte om de volgende stap te kunnen zetten. Wat me ook veel vreugde bracht, was het samenwerken met mijn studenten en tegelijkertijd zelf weer student zijn—onderdeel zijn van een leergemeenschap.

Samenwerken in beide contexten is een belangrijk onderdeel van wie ik wil zijn als docent, kunsteducator en mens. Ik doe, maak en ben graag samen met anderen. Nieuwsgierig zijn naar de ander en relaties opbouwen zijn eigenschappen die mij sterker hebben gemaakt.

Tenslotte ben ik blij geworden van mijn eigen enthousiasme en de drive om door te gaan, ook als het even moeilijk werd. Ik ben trots op mezelf dat dat mij is gelukt om door te gaan. Ik ben tevreden over het doorlopen van het onderzoeksproces en het uiteindelijke resultaat op Research Catalogus 'wandeling door beeld en taal'.

Wat was een grote uitdaging?

Een van de grootste uitdagingen tijdens dit onderzoek was het vertalen van beelden naar taal. Deze uitdaging weerspiegelt mijn persoonlijke fascinatie en sluit nauw aan bij de kern van het onderzoek, wat veel zegt over wie ik ben. Het creëren van beelden gaat mij vanzelfsprekend af, terwijl taal voor mij vaak beperkt blijft tot letters op papier. Hierdoor vind ik het lastig om de lezer echt mee te nemen in mijn gedachten en belevingen. Om dit te overbruggen, ben ik gestart met het maken van kleibeelden. Om aan anderen uit te leggen hoe deze kleibeelden tot stand kwamen, koppelde ik steekwoorden aan elk beeld. Op basis van deze steekwoorden heb ik vervolgens de teksten opgebouwd. Daarna heb ik in woorden aan anderen uitgelegd wat ik met het beeld wilde overbrengen en hen de teksten laten lezen om te controleren of mijn boodschap duidelijk overkwam. Hierdoor ontstond er een samenwerking en een beter geschreven stuk tekst voor mij als onderzoeker, de ander leerde juist hoe je kan spreken met beelden.

Een andere grote uitdaging tijdens dit onderzoek was het maken van keuzes. In mijn rol als docent en als individu is dit nooit echt een struikelblok geweest, maar als onderzoeker vond ik het een lastige opgave. Welke stappen, data en teksten zijn essentieel, en welke niet? Om hier helderheid in te krijgen, maakte ik wandelingen. Deze hielpen me afstand te nemen en het geheel beter te overzien. Daarnaast ondersteunde het maken van woordwebben mij bij het categoriseren van belangrijke elementen, waardoor ik minder relevante zaken kon wegstrepen of parkeren.

Daarnaast was het soms een uitdaging om de balans te vinden tussen mijn werk en mijn studie Master Kunsteducatie. Op verschillende momenten werd er veel van mij gevraagd, zowel als onderzoeker als docent, wat onvermijdelijk invloed had op mij als mens. Het behouden van balans was daardoor een voortdurende uitdaging. Het is mij niet altijd gelukt om in balans te blijven maar door op die momenten afstand te nemen of juist een vraag te stellen kwam er toch ruimte en weer meer balans.

Wat heeft het mij opgeleverd?

Door tijdens mijn onderzoek regelmatig om feedback te vragen en door de vele ontmoetingen, heb ik echt het gevoel gekregen dat leren een voortdurend proces is. Het vragen van feedback is een onderdeel in het doen van onderzoek wat ik niet moeilijk vond maar waarvan ik wel heb geleerd dat het essentieel is. Het helpt mij om stil te staan en te reflecteren op het proces. Op die manier kan ik een duidelijker standpunt in nemen als kunsteducator. Het is verrassend om te ervaren dat je, zelfs op latere leeftijd, zo open kunt blijven staan, jezelf kunt blijven ontwikkelen en daar als onderzoeker, docent en mens van kunt blijven groeien. Mijn visie op kunsteducatie is een visie waar ik trots op ben maar ook een visie die het nodig heeft om te blijven aanscherpen. Het is een visie in beweging en ik heb geleerd dat dat juist goed is. De wereld veranderd, het onderwijs veranderd, mensen veranderen en dat is iets wat ik meeneem uit de lessen en ervaringen gedurende de opleiding en het doen van dit onderzoek.

Als onderzoeker heb ik gedurende het gehele proces de leiding genomen en bewust keuzes gemaakt, wat resulteerde in een gevoel van vrijheid en openheid. Voor de studenten die deelnamen aan de experimenten bleef ik echter 'gewoon de docent beeldende vorming'. Tijdens het onderzoek realiseerde ik me dat ik niet volledig onbevooroordeeld te werk kon gaan, aangezien ik al een bestaande relatie met de studenten had opgebouwd. Desondanks heb ik de resultaten zo objectief mogelijk verwerkt en de studenten aangemoedigd om eerlijk te zijn in hun reacties en antwoorden tijdens de interviews.

In mijn rol als docent beeldende vorming hecht ik er veel waarde aan om eerst een relatie op te bouwen met de studenten. Deze benadering zou ik ook toepassen bij een voor mij onbekende groep studenten. Vanuit deze vertrouwensbasis kan er effectief worden samengewerkt, wat voor mij de meerwaarde van onderzoek doen benadrukt: werken mét de doelgroep in plaats van over de doelgroep te praten en beslissen.

Doordat ik heb geleerd trouw aan mezelf te blijven en mijn onderzoeksvraag te omarmen, heb ik stappen vooruit kunnen zetten. Dit heeft me niet alleen verder gebracht, maar ook een gevoel van vrijheid gegeven die ik meeneem in mijn verdere toekomst. Het doen van dit onderzoek heeft mij anders naar mijn

lessen leren kijken, de positie van beeldende vorming in het curriculum en de opleiding in het grotere geheel.

Ik vraag mij nu nog vaker af wat het doel is van bepaalde acties en wat de voor en nadelen kunnen zijn voor alle betrokkenen bij het maken van onderwijs. Het vragen blijven stellen is een aangescherpte eigenschap in mijn kunsteducatorschap.